

CO WARTO WIEDZIEĆ
O GOTOWOŚCI DO PODJĘCIA
NAUKI
W KLASIE I ?

Mamo! Tato!

Kwiecień to miesiąc, kiedy przedszkole wydaje rodzicom „Informację o gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej”. Przygotowany dokument zawiera bogaty materiał służący do oceny poziomu przygotowania dziecka do roli ucznia. Oparty jest na systematycznie zbieranych danych nt poziomu wykonywania zadań przez dziecko, jego umiejętnościach społecznych, relacjach z rówieśnikami, uczestnictwie w przedszkolnym życiu grupy, samodzielności w codziennych czynnościach i radzeniu sobie w różnych sytuacjach, przejawianych zainteresowaniach i predyspozycjach.

W interpretacji zapisów na kartach „Informacji o gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej” rodzicom dzieci najstarszych pomocna może być propozycja przybliżenia zagadnienia dojrzałości szkolnej.

Definicja gotowości szkolnej pozwoli na dokładne wyjaśnienie, co kryje się pod tym określeniem.

Z kolei przegląd komponentów stanowiących o pełnej dojrzałości uzmysłowi, w jak wielu obszarach i jak wiele oczekuje się od absolwenta przedszkola. Wszak szkolna codzienność bogata w różne sytuacje edukacyjne i społeczne jest również bardzo wymagająca.

Zachęcamy też do refleksji nad dojrzałością własnego dziecka, można skorzystać ze wskazówek: kto pomoże w takich rozważaniach i dokonaniu oceny (również w formie „zdalnej”), jakie działania podjąć w razie budzących się wątpliwości. Nie sposób pominąć przy tej okazji tematu odroczenia obowiązku szkolnego, który dla niemałej grupy dzieci nie jest porażką, a zwiększeniem szans na szkolne powodzenie.

Rozpoczęcie przez dziecko nauki szkolnej to niezwykle i ważne wydarzenie w życiu całej rodziny. Czas pożegnania z przedszkolem nadejdzie nieuchronnie, prędzej czy później, więc warto przygotować się na te chwile, również poprzez lekturę. ☺

DOJRZAŁOŚĆ SZKOLNA

- w kręgu definicji

Rozumiana potocznie jako gotowość do podjęcia przez dziecko zadań i obowiązków jakie stawia przed nim szkoła jest zgodna z definicją Wincentego Okonia podawaną w Słowniku Pedagogicznym:

„Dojrzałość szkolna to osiągnięcie przez dziecko takiego stopnia rozwoju umysłowego, emocjonalnego, społecznego i fizycznego, jaki umożliwia mu udział w życiu szkolnym i opanowanie treści programowych w klasie I”

Dojrzałość obejmuje: rozwój fizyczny oraz psychiczny: emocjonalny, społeczny i umysłowy, a także poziom opanowania umiejętności i wiadomości przygotowujących dziecko do podjęcia nauki czytania, pisania i liczenia. Im pełniejsza jest ta dojrzałość, tym większa będzie gwarancja powodzenia dziecka w nauce. Dojrzałość ta nie tylko umożliwia mu przystosowanie się do wymagań szkolnych, ale i kontynuowanie z sukcesem nauki. Możliwe jest to dzięki wrażliwości i zainteresowaniu treściami edukacyjnymi, rozumieniem tego, co jest przekazywane i umiejętnością współżycia w społeczności szkolnej.

Innymi słowy dojrzałość szkolna to jako stan pełnego rozwoju dziecka, kiedy jest ono gotowe do wykonywania określonych zadań właściwych szkole, czyli uczenia się, nabywania nowych umiejętności i wiadomości.

KRYTERIA DOJRZAŁOŚCI SZKOLNEJ

Dojrzałość fizyczna

czyli ogólny stan zdrowia, dobra kondycja, poprawne funkcjonowanie narządów zmysłu i sprawność ruchowa. Nauka to przecież również wysiłek fizyczny. Właściwy dla wieku wzrost i ciężar ciała idące w parze z twardością kośćca, siłą mięśni i odpornością organizmu na zmęczenie i choroby, pozwalają znosić trudy codziennego szkolnego dnia, takie jak siedzenie w ławce podczas lekcji, bieganie na przerwie czy noszenie tornistra. Skoordynowane ruchy w zakresie motoryki małej (precyzyjne ruchy rąk) warunkują samodzielność w ubieraniu się, pakowaniu plecaka oraz pisaniu; w zakresie dużej motoryki (dotyczącej pracy całego ciała), wsparte zdolnością utrzymywania równowagi i zwinnością pozwalają bezpiecznie poruszać się wśród innych dzieci na terenie szkoły.

Dojrzałość emocjonalno- społeczna

czyli wejście na taki etap rozwoju tej sfery, w którym dzięki coraz sprawniej funkcjonującym mechanizmom regulacji (procesy hamowania i pobudzenia przebiegające w układzie nerwowym) możliwe jest podjęcie kontroli nad własnym zachowaniem i reakcjami, również emocjonalnymi. Treść przeżyć i reakcji emocjonalnych jest adekwatna do sytuacji, które je wywołały, a dziecko uświadamia sobie istnienie emocji, zarówno u siebie, jak i u innych. Potrafi dobrze kontrolować część jawnych oznak swoich emocji, odkładać w czasie ich wyrażanie, a sposób, w jaki to robi jest społecznie akceptowany. Dzięki temu oraz dzięki opanowaniu wiedzy o grupie, w której funkcjonuje, rolach społecznych, przyjętych w tej społeczności standardów i wartości możliwie jest optymalne przystosowanie form zachowania dziecka do wymagań środowiska społecznego i zaspokajanie w nim swoich potrzeb.

Dojrzałość umysłowa

czyli uzyskanie takiego poziomu funkcjonowania procesów poznawczych, który odpowiada m.in. za dokonywanie zróżnicowanych operacji myślowych oraz koncentrowanie uwagi. Skupienie w stopniu gwarantującym intencjonalne ukierunkowanie uwagi na wskazany obiekt i utrzymywanie jej na wykonywanej czynności jej przez dłuższy czas pozwala na zrealizowanie lekcyjnych zadań. Odpowiednio rozwinięta pamięć, wzrokowa i słuchowa odpowiada z kolei za skuteczne przyswajanie i opanowanie przekazywanego na zajęciach materiału. Poziom rozwoju mowy zapewnia swobodne i zrozumiałe dla otoczenia wypowiedzanie się, wyrażanie życzeń, własnych sądów, opinii, wniosków, i pytań, a także rozumienie tego, co przekazuje nauczyciel.

Dojrzałość do nauki czytania i pisania

czyli taki poziom percepcji wzrokowej, słuchowej, który pozwala na różnicowanie kształtów i dźwięków, ich rozpoznawanie, porównywanie i odtwarzanie, dokonywanie analizy i syntezy odpowiednio na materiale wizualnym (symbole graficzne) i dźwiękowym (językowym). Dzięki temu dziecko scali dźwięki w słowo po uprzednim zidentyfikowaniu liter składających się na nie i przyporządkowaniu im odpowiedniego brzmienia czyli przeczyta to, co zakodowano za pomocą znaków graficznych. Odwrotnie: w usłyszonym wyrazie wyodrębni głoski, z których jest złożony i po kolei zapisze. Aby proces ten przebiegł sprawnie konieczne jest również zakończenie procesu lateralizacji z ustaleniem się ręki dominującej i zebrania doświadczeń we współpracy oko-ręka. Przy zapisie i rozpoznawaniu liter – często łądząco do siebie podobnych np. d-b, m-w potrzebne jest też osiągnięcie odpowiedniego poziomu orientacji przestrzennej, umożliwiającej dostrzeganie położenia i proporcji form graficznych, oraz rozpoznawanie i odtwarzanie kierunków. W procesie pisania nie można pominąć roli dobrej pamięci ruchowej, tj. umiejętności przetwarzania obrazu graficznego na ruch i zdolności świadomego nim kierowania pod kontrolą wzroku (od lewej do prawej – bo tak w naszej kulturze piszemy i czytamy).

Dojrzałość do nauki matematyki

czyli osiągnięcie takiego etapu rozwoju myślenia (na poziomie konkretno – wyobrażeniowym po poprzedzającym go sensomotorycznym), dzięki któremu u dziecka może np. kształtować się pojęcie liczby i rozumienie jej kardynalnego i porządkowego aspektu. Poziom rozwoju w tej sferze pozwala także na wnioskowanie o stałości wielkości ciągłych (przykładem jest pewność, że zwinięta sznurówka ma taką samą długość, jak rozłożona prosto, a także wiedza o tym, iż objętość cieczy pozostaje taka sama bez względu na kształt naczynia, do którego została wlana). Dojrzałość w tym zakresie umożliwia rozumienie sensu pomiarów, nie tylko długości, ale objętości

i ciężaru. Ważne jest też osiągnięcie zdolności do odrywania się od konkretów i przejścia na poziom posługiwania się reprezentacjami graficznymi i symbolicznymi a także sprawnym liczeniem i wyznaczaniem wyników dodawania i odejmowania. Jednym słowem wszystko, co jest konieczne, by podjąć wyzwania królowej nauk, jakie stawia w szkolnych podręcznikach i zeszytach ćwiczeń.

Lista przykładowych umiejętności dziecka kończącego przedszkole

Sfera poznawcza

posiada wiedzę i umiejętności przewidziane w podstawie programowej wychowania przedszkolnego np. zna swoje imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona rodziców, zawód rodziców, jeśli pracują, nazwy, zwierzęta domowe, orientuje się w czasie, wymienia dni tygodnia, pory roku.

wymienia kilka różnic w dwu pozornie podobnych do siebie przedmiotach lub obrazkach,

grupuje przedmioty według, np.: barwy, kształtu, wielkości, sortować znane przedmioty lub ich obrazki wg określonej zasady, np.: owoce, zwierzęta, zabawki,

potrafi wymienić kilka różnic w dwu pozornie podobnych do siebie przedmiotach lub obrazkach,

dobiera w pary obrazki lub przedmioty z uwzględnieniem jakiejś cechy wspólnej, np.: krowa – mleko, liść – drzewo, rozumie sens umownych znaków

Sfera fizyczna motoryczna

Dziecko ma około 120 cm, waży powyżej 23 kg,
sprawnie wykonuje proste ćwiczenia gimnastyczne, np.: skakanie
na jednej nodze, rzucanie i łapanie piłki,
Potrafi samodzielnie się rozebrać i ubrać,
zawiązać sznurowadła i zapiąć guziki,
prawidłowo trzyma ołówek (pomiędzy palcami wskazującym,
środkowym i kciukiem),
posługuje się przyborami do rysowania, kolorowania i pisania
zawsze tą samą ręką (prawą lub lewą),
lepi z plasteliny, gliny lub masy solnej,
wycina nożyczkami wzdłuż wyznaczonej linii prostej, falistej
i łamanej,

Sfera emocjonalno – społeczna

rozstaje się z matką na czas pobytu w przedszkolu
kontroluje swoje emocje (lęk, złość), nie uzewnętrznia ich w sposób gwałtowny

wierzy w swoje umiejętności, jest pewne siebie

adekwatnie do sytuacji okazuje uczucia

potrafi cierpliwie czekać na swoją kolej

przeżywa emocje takie jak: dumę, radość, zaciekawienie

potrafi skoncentrować się na zadaniu

odczuwa więź ze swoją grupą rówieśniczą, z wychowawcą

potrafi współodczuwać przeżycia innych dzieci, przeżywa radości i smutki związane z życiem grupy

prawidłowo reaguje na niepowodzenia, uwagi nauczyciela i innych osób dotyczące niewłaściwego zachowania, a także na pozytywne uwagi dotyczące zachowania i postępów w nauce

Przygotowanie do nauki matematyki

swobodnie liczy do 10, także wstak,
przelicza elementy w zbiorze i powiedziec ile ich jest,
dodaje i odejmuje na konkretach, np.: patyczkach lub palcach do 10,
porównuje ze sobą dwa zbiory, potrafi powiedziec gdzie jest więcej,
a gdzie mniej elementów,
nazwa podstawowe figury geometryczne,
podejmuje mierzenie, porównywanie wagi

Już gotowe? Jeszcze nie gotowe?

czyli o wcześniejszych
i odroczonej zapisach do szkoły

Przyjmowanie do klasy pierwszej szkoły podstawowej dziecka 6-letniego - możliwość przyspieszenia obowiązku szkolnego

Dzieci 6-letnie od 1 września 2016 r. mają prawo do rozpoczęcia edukacji szkolnej. Na pisemny wniosek rodziców/opiekunów prawnych będzie przyjęte do klasy pierwszej pod warunkiem korzystania z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie pierwszej lub posiadania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej o możliwości rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej (w przypadku niekorzystania przez dziecko z wychowania przedszkolnego).

Odroczenie obowiązku szkolnego.

Istnieje możliwość odroczenia spełniania obowiązku szkolnego dla dziecka, które ukończyło 7 -lat. Następuje to na pisemny wniosek rodziców/ prawnych opiekunów dziecka złożony do dyrektora publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka. Decyzję o odroczeniu podejmuje dyrektor szkoły i w formie pisemnej przekazuje ją rodzicom. Decyzja wydawana jest:

w przypadku uzasadnionym ważnymi przyczynami tj. gdy dziecko uzyska opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, z której wynika potrzeba odroczenia (rozpoczęcie spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego może być odroczone, nie dłużej jednak niż o jeden rok szkolny). Wniosek wraz z taką opinią poradni psychologiczno- pedagogicznej rodzice składają do dyrektora szkoły w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, nie później niż do dnia 31 sierpnia.

w przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego Przepisy wskazują, iż wobec tych dzieci będzie możliwość dwukrotnego odroczenia obowiązku szkolnego. Wydłużenie możliwości odroczenia obowiązku szkolnego istnieje wówczas do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat (przed zmianami możliwość odroczenia dotyczyła dzieci do ukończenia przez nie 8 roku życia). Wniosek wraz z opinią poradni psychologiczno- pedagogicznej składa się w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Wniosek można złożyć ponownie w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat. Składa się nie później niż do dnia 31 sierpnia.

Zasadnicze znaczenie w przypadku ubiegania się o odroczenie obowiązku szkolnego ma opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, którą to poradnia wydaje:

na pisemny wniosek rodziców /prawnych opiekunów/ dziecka ;

oraz po analizie wyników przeprowadzonego badania poziomu kompetencji dziecka, z których wynika, czy istnieje potrzeba odroczenia obowiązku podjęcia przez dziecko nauki w szkole, czy też nie istnieją przeciwwskazania do spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego (w tym z uwzględnieniem wynikających z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego).

Ważne!

Mamo! Tato! Przed zapisem dziecka do szkoły przeanalizuj otrzymaną „Informację o gotowości.....”, porozmawiaj z nauczycielem i jeśli jest taka potrzeba skonsultuj się z poradnią psychologiczno – pedagogiczną, by za pomocą standaryzowanych narzędzi diagnostycznych ocenić dojrzałość Twojego dziecka do klasy pierwszej.

Jeśli nie będzie jeszcze wystarczająca i uzyskasz odroczenie, dziecko starsze, tj powyżej 7. roku życia będzie dalej uczęszczało do przedszkola. Jednak warunkiem niezbędnym dla przyjęcia dziecka jest w tym przypadku przedłożenie w przedszkolu przez rodzica /prawnego opiekuna/ pisemnej decyzji dyrektora publicznej szkoły podstawowej w obwodzie, której mieszka dziecko o odroczeniu obowiązku szkolnego dla dziecka na bieżący rok szkolny.

Dodatkowy rok w przedszkolu dla dzieci jeszcze nie gotowych to szansa na osiągnięcie takiego poziomu rozwoju, który pozwoli wkrótce podołać w pełni szkolnym wymaganiom. Na tym etapie nie interpretują takiego faktu jako niepowodzenia, czy niższych od rówieśników kompetencji. Trudnym przeżyciem staje się natomiast powtarzanie klasy lub przeciążenie pracą nieprzynoszącą relatywnie wysokich wyników, niewspółmierny do efektów wysiłek wkładany w naukę.

Powodzenia w szkole !